

Non omne quod licet honestum est

Studia z prawa
cywilnego i handlowego
w 50-lecie pracy naukowej
Profesora Wojciecha Jana Katnera

redakcja naukowa
Szymon Byczko
Aleksander Kappes
Bartosz Kucharski
Urszula Promińska

 WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

 Wolters Kluwer

ŁÓDŹ-WARSZAWA 2022

SPIS TREŚCI

I. Słowo wstępne	11
II. Życiorys Pana Profesora Wojciecha J. Katnera	13
III. Prace naukowe Profesora Wojciecha J. Katnera – bibliografia	19
IV. Artykuły	37
RAFAŁ ADAMUS, Uniwersytet Opolski <i>Warunki uczestnictwa syndyka (zarządcy) zagranicznego, ustanowionego dla dłużnika mającego siedzibę główną poza Unią Europejską, w osobie prawnej z siedzibą w Polsce</i>	39
EWA BAGIŃSKA, Uniwersytet Gdański <i>W sprawie niestosowania przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu do należności publicznoprawnych</i>	51
MATEUSZ BALCERZAK, Uniwersytet Łódzki <i>Należyta staranność producentów i sprzedawców części zamiennych</i>	62
ZBIGNIEW BANASZCZYK, Uniwersytet Warszawski <i>Możliwość zastosowania art. 439 k.c. w odniesieniu do przypadków sprowadzenia stanu bezpośredniego niebezpieczeństwa wyrządzenia szkody niezgodnym z prawem wykonywaniem władzy publicznej</i>	72
MIROSŁAW BĄCZYK, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu <i>Współczesny i przyszły model prawny subrogacji w prawie polskim</i>	81
ADAM BRZOZOWSKI, Uniwersytet Warszawski <i>Nominalizm i waloryzacja – ocena art. 358¹ k.c. z perspektywy trzydziestolecia jego obowiązywania</i>	100
LÁSZLÓ BURIÁN, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapeszt <i>The impact of the recodification of Hungarian private international law on the homeward trend</i>	109
SZYMON BYCZKO, Uniwersytet Łódzki <i>Konsorcjum w orzecznictwie Sądu Najwyższego</i>	118
ANDRZEJ CAŁUS, Szkoła Główna Handlowa <i>Uwagi do projektowanych artykułów 385¹ § 1 i 385³ k.c.</i>	129
JULIA CHLEBNY, Uniwersytet Łódzki <i>Przy dźwiękach bąbelków – kilka słów z problematyki zdolności rejestracyjnej znaków dźwiękowych</i>	136

MIROSŁAW BĄCZYK

Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu
Sędzia SN w stanie spoczynku

J 81-99

WSPÓŁCZESNY I PRZYSZŁY MODEL PRAWNY SUBROGACJI W PRAWIE POLSKIM

I. UWAGI WSTĘPNE

Subrogacja należy do klasycznych instytucji prawa obligacyjnego, regulowana jest w wielu systemach prawnych. Wywodzona tradycyjnie z rzymskiej, justyniańskiej konstrukcji *beneficium cedentiarum actionum*¹, stanowi obecnie uniwersalną instytucję regulowaną w wielu kodeksach cywilnych jako jeden ze sposobów zmiany wierzyciela w stosunkach obligacyjnych (*successio in locum creditoris*)². Jeżeli jej współczesne kontury prawne w ogólnych zarysach wydają się pozostawać w wielu porządkach prawnych w pewnym stopniu ustabilizowane, to zasadniczym problemem pozostaje kwestia, czy i w jakim zakresie należałoby pozostawić samym stronom obligacyjnej relacji „triangularnej”: wierzyciel pierwotny, wierzyciel nowy i dłużnik wywołanie skutku w postaci zmiany wierzyciela) i z jakimi oryginalnymi konsekwencjami prawnymi³. Innymi słowy, chodzi o to, czy szczególnie następstwo wierzyciela miałoby się odbywać przede wszystkim z woli ustawodawcy (*ex lege*), przy założeniu, że tylko do ustawodawcy należy rozbudowywanie sytuacji zrealizowania się zmiany (subrogacja ustawowa), czy w jakiejś mierze pozostawia się podmiotom wspomnianego stosunku „triangulacyjnego” swobodę w dokonywaniu takiej zmiany. Konsekwencje prawne takich założeń jurydycznych są istotne. W sytuacji pierwszej subrogacja ustawowa może tworzyć tylko pewną „postać” cesji wierzytelności, zostaje poddana jej reżimowi prawnemu i w zasadzie traci cechy instytucji autonomicznej

¹ Zob. np. K. Kolańczyk, *Prawo rzymskie*, Warszawa 1973, s. 422; W. Osuchowski, *Zarys rzymskiego prawa prywatnego*, Warszawa 1967, s. 479.

² Zob. np. J. Hewellek, *Die Personlichen Surrogation. Eine vergleichende Untersuchung von Rechtsübergangen zu Regresszwecken*, Tübingen 2010, s. 15–28 (szeroka analiza powstania i rozwoju tej figury prawnej w prawie rzymskim, niemieckim, hiszpańskim i angielskim).

³ Por. np. J. Hewellek, *Die Personlichen...*, s. 371 i n., 425–429; D. Philippe, *La subrogation: support juridique du factoring en Belgique?*, „Journal de Tribunaux” 1980/4, s. 240–243 (korzyści subrogacji umownej dla instytucji faktoringu w Belgii; połączenie techniki zapłaty z wpisem wierzytelności płaconego na jego conto corrente)